

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 3, Sayı: 8, Haziran 2017, s.334-350

Öğr. Gör. Esra UYGUN

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Zile Meslek Yüksekokulu, Maliye
esra.uygun@gop.edu.tr

Prof. Dr. Adnan GERÇEK

Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye
agercek@uludag.edu.tr

ANAYASA MAHKEMESİ'NE BİREYSEL BAŞVURU YOLU UYGULAMASINA BAKIŞ AÇISINI ÖLÇMEYE YÖNELİK BURSA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA ¹

Özet

Bu araştırmanın amacı; Bursa ilinde kişilerin Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu uygulamasına kişilerin bakış açısını ölçmektir. Bu kapsamda, Bursa ilinde faaliyet gösteren serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatlarla anket uygulamasına gidilmiştir. Meslek mensuplarına sunulan ankette demografik ve kişisel özelliklerin yanı sıra Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu ile ilgili genel sorular ve vergilendirme alanında bireysel başvuru yolu uygulaması ile ilgili düşünceleri ölçmeye yönelik toplam 44 adet soru yer almıştır. Sorular 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmış ve anket toplam 382 kişiye uygulanmıştır. Yapılan anket neticesinde; verilen cevaplar numaralandırılarak elde edilen veriler SPSS 22.0 programına girilerek frekans, ki-kare ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Ki-kare bağımsızlık ve korelasyon testlerine tâbi tutulan sorular arasındaki ilişki ve anlamlılık düzeyi incelenmiş ve anlamlı bulunan ilişkiler çapraz tablo analizi ile değerlendirmeye alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Anayasa Mahkemesi, Bireysel Başvuru, Ki-Kare Analizi, Korelasyon Analizi.

Jel Kod: K34, G00, H29

¹ Bu makale 2015 yılında Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilmiş olup; Prof. Dr. Adnan Gerçek danışmanlığında yürütülüp, Esra Uygun tarafından hazırlanan "Vergilendirme Alanında Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Yolunun Değerlendirilmesi ve Bursa İlinde Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

A SURVEY IN BURSA TO MEASURE THE VIEWPOINT OF INDIVIDUAL APPLICATION TO CONSTITUTIONAL COURT

Abstract

The aim of this study is the find out the point of view that survey of individual appeal to the Constitutional Court to individual's in Bursa city. For this purpose, survey was conducted to the independent accountant and financial advisor, certified public accountant and lawyer employee in Bursa city. In this survey presented to members of profession, in addition to demographic and personal characteristics, general questions and individual appeal in the field of taxation of about of individual appeal to the Constitutional Court has been questioned to measure total of 44 question. Questions prepared according to the Likert scale of 5 point and the survey presented a total of 382 people. As a result of the survey; the data obtained given the answers by numbering in the SPSS 22.0 program were performed frequency, chi-square and Correlation analyzes. The relationship and the significance of level between the questions chi-square and Correlation analyzis searched and the significant relationships were evaluated cross-table analysis.

Keywords: Constitutional Court, Individual Application, Chi-Square Analysis, Correlation Analysis.

1. Giriş

Türkiye'de Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu, 7 Mayıs 2010 tarihli, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla yapılan Anayasa değişikliği ile kabul edilmiştir. Bireysel başvurunun esasları ise, 30 Mart 2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile düzenlenmiştir.

Kanunların anayasaya uygunluk denetiminin yapıldığı anayasa yargısının kişilere doğrudan bir koruma sağlamasının yarattığı eksiklik, onların bir hak ihlâli durumunda bizzat Anayasa Mahkemesi'nden hukukî koruma talebinde bulunmalarına imkân sağlayan bireysel başvuru yolu uygulamasıyla giderilmeye çalışılmıştır (Göztepe, 1998, s.3). Bireysel başvuru yoluyla temel hak ve özgürlüklerin hukukî açıdan korunması, Anayasa Mahkemesi tarafından anayasal düzenin korunmasının dolaylı bir sonucu olmaktan çıkmış ve doğrudan Anayasa Mahkemesi'nin koruma alanına girmiştir (Uzun, 2012, s.5).

Bireysel başvuru yolu, temel hak ve özgürlükleri kamu gücünün bir işlem ya da eylemi neticesinde ihlâl edilen kişilerin başvurabilecekleri bir kanun yolu olup, ikincil ve yardımcı nitelikte olağanüstü bir hukukî yoldur (Aydın, 2011, s.125). Kılınç, bireysel başvuruyu yasama, yürütme ve yargı organlarının işlemleri tarafından temel hak ve özgürlükleri ihlâl edilen kişilerin başvurdukları olağanüstü bir kanun yolu olarak tanımlamaktadır (Kılınç, 2008, s.23). Bir başka ifade ile bireysel başvuru yolu; adli, idari ve askeri yargının kararlarında ve kamu gücü-

nün işlem ve eylemlerinde, ihmal suretiyle yaptığı müdahalelerde söz konusu ihlal iddiasının araştırılarak insan hak ve özgürlüklerinin yargılanmasıdır (Acu, 2014, s.404).

Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yoluna gidebilmek için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında olan herhangi birinin Anayasa'da güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerin kamu gücü tarafından ihlâl edilmesi gerekir. Öte yandan, başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması gerekir (Sabuncu ve Esen, 2004, s.229).

Bireysel başvuru yolu, kişilerin temel hak ve özgürlükleri ile mükellef olarak haklarının ihlal edilmesi durumunda, bunların koruma altına alınması için sağlanan bir imkândır. Bu çalışmada kişilerin temel hak ve özgürlükleri ile vergileme sırasında mükellef haklarının korunmasında görev alan serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatların bireysel başvuru yolu ile ilgili algıları ve düşünceleri tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir.

2. Metodoloji

2.1. Araştırmanın Amacı

Bursa ilinde serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatlara yönelik bir anket çalışması yapılmış olup çalışmanın amacı, kişilerin Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu ve vergilendirme alanında uygulanmasına bakış açısını ölçmek olarak belirlenmiştir. 2010 yılında yapılan referandum sonucu kabul edilerek yürürlüğe giren bu uygulama hakkında kişilerin düşüncelerini ve algılarını elde edebilmek için, anketin bireylerin temsilcisi konumunda olan serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatlara uygulanması tercih edilmiştir.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Türkiye'de serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler de birer vergi mükellefi olmalarının yanı sıra, diğer vergi mükelleflerinin vergileme işlemlerini yürütmekle görevlidirler. Ayrıca, kişilerin yargı yolunda çözümlenebilecek davaları vekil sıfatıyla bulunan avukatlar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Kişilerin temsilcisi konumunda olmalarından dolayı araştırmanın evreni Bursa Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı serbest muhasebeci mali müşavirler, Bursa Yeminli Mali Müşavirler Odası'na kayıtlı yeminli mali müşavirler ve Bursa Barosuna kayıtlı avukatlar olarak belirlenmiştir. Ana kütle büyüklüğü 8000 olarak dikkate alınarak, örneklem hacmi, % 5 hata payı ve % 90 güven aralığında 374 olarak tespit edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı ve Uygulanması

Anket toplam 44 sorudan oluşmaktadır. Bunların 16 tanesi serbest muhasebeci mali müşavirler, yeminli mali müşavirler ve avukatların genel olarak Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru ile ilgili genel sorulara ilişkin olup, 23 tanesi ise, vergilendirme alanında Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yoluna ilişkindir. Bu sorularda ilgili meslek mensuplarının düşüncelerini ölçmek amacıyla 5'li Likert ölçeğinin kullanılması tercih edilmiştir. Geriye kalan 5 soru ise, katılımcıların cinsiyet, yaş aralığı, eğitim durumu, mesleği ve yıllık gelir düzeyini belirlemeye yöneliktir.

Araştırma verilerinin toplanması için geliştirilen anket, araştırmacı tarafından Bursa ilinde faaliyet gösteren serbest muhasebeci mali müşavirler, yeminli mali müşavirler ve avukatlara uygulanmıştır. Verilerin toplanması için standart bir anket formu kullanılmış olup bu anketler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. 3 Temmuz 2015 - 3 Ağustos 2015 tarihleri arasında uygulanan anket sonucunda katılımcı sayısı 382'ye ulaşmıştır.

Yapılan anket neticesinde; mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatların vermiş olduğu cevaplar numaralandırılarak elde edilen veriler SPSS 22.0 programına girilerek frekans, ki-kare ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Analizde ki-kare bağımsızlık ve korelasyon testlerine tâbi tutulan sorular arasındaki ilişki ve anlamlılık düzeyi incelenmiş ve anlamlı bulunan ilişkiler çapraz tablo analizi ile değerlendirilmeye alınmıştır.

3. Veri Analizi Ve Bulguların Değerlendirilmesi

3.1. Örnekleme İlişkin Demografik ve Kişisel Bilgiler

Ankete katılanlara cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir düzeyi bilgileri sorulmuş olup verilen cevaplar frekans analizine tabi tutulmuş ve aşağıda tablo halinde verilmiştir. Buna göre ankete toplam 382 kişi katılmış olup bunun büyük çoğunluğunu 244 kişi ile "erkek" oluşturmaktadır. Katılımcıların büyük kısmını % 33,5'lik oran ile 25-34 yaş grubu ve % 29,6'lık oran ile 35-44 yaş grubunun oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 1. Ankete Katılan Kişilerin Demografik Bilgileri

Değişkenler		Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Cinsiyet	Kadın	118	30.9	30.9
	Erkek	244	69.1	100
Yaş	18-24	7	1.8	1.8
	25-34	128	33.5	35.3
	35-44	113	29.6	64.9
	45-54	86	22.5	87.4
	55- +	48	12.6	100
Eğitim	Lise	24	6.3	6.3
	Ön lisans	3	0.8	7.1
	Lisans	317	83.0	90.1
	Lisansüstü	38	9.9	100
Meslek	SMMM	239	62.6	62.6
	YMM	8	2.1	64.7
	Avukat	135	35.3	100
Gelir Düzeyi	12.000 TL ve üzeri	89	23.3	23.5
	12.001-29.000 arası	141	36.9	60.7
	29.001-66.000 arası	106	27.7	88.7
	66.001-106.000 arası	33	8.6	97.4
	106.001 ve üzeri	10	2.6	100

Kaynak: Tablo, anket verileri esas alınarak tarafımızca oluşturulmuştur.

3.2. Kişilerin Bireysel Başvuru Yoluna Bakış Açısı İle İlgili Anket Sorularının Frekans Analizi

Serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatların Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu uygulamasına yönelik 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanan anketteki değerlendirme sorularına verilen yanıtların frekans ve yüzde dağılımları aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Anket Sorularına Verilen Cevapların Frekans Analizi

Değerlendirme Soruları	(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*
B s.1: Bireysel başvuru yolu uygulamasından haberdarım	122 % 31.9	8 % 2.1	2 % 0.5	90 % 23.6	160 % 41.9
B s.2: Bireysel başvuru yolu, kişilere etkin koruma sağlamaktadır	26 % 6.8	33 % 8.6	46 % 12.0	130 % 34	29 % 7.6
B s.3: Bireysel başvuru yolu, kamu gücünün yetkilerini kısıtlamaktadır	49 % 12.8	125 % 32.7	32 % 8.4	50 % 13.1	7 % 1.8
B s.7: Bireysel başvuru yolu, temel hak ve özgürlükleri etkin şekilde güvence altına almaktadır	13 % 3.4	131 % 8.1	50 % 13.1	130 % 34	39 % 10.2
B s.8: Bireysel başvuru yolunun uygulamaya girmesi ile temel hak ve özgürlük ihlallerinde azalma olmuştur	17 % 4.5	61 % 16	74 % 19.4	67 % 17.5	44 % 11.5
B s.10: Bireysel başvuru yolu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davaları azaltmaktadır	5 % 1.3	19 % 5	31 % 8.1	84 % 22	124 % 32.5
B s.11: Bireysel başvuru yolu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları azaltacaktır	4 % 1	22 % 5.8	29 % 7.6	94 % 24.6	114 % 29.8
B s.13: Bireysel başvuru yolu sonucunda alınan kararlar hak ihlallerini doğru bir şekilde tespit edecektir	12 % 3.1	27 % 7.1	64 % 16.8	134 % 35.1	26 % 6.8
C s.1: Mükellef haklarının ihlal edilmesi durumunda vergi mükelleflerinin, bireysel başvuru yoluna gidebilme imkânından haberdarım	225 % 58.9	24 % 6.3	19 % 5	65 % 17	49 % 12.8
C s.2: Bireysel başvuru yolunun varlığı devletin vergilendirme yetkisini kısıtlamaktadır	42 % 11	84 % 22	24 % 6.3	11 % 2.9	5 % 1.3
C s.8: Vergilendirme kişilerin mülkiyet hakkına doğrudan bir müdahaledir	44 % 11.5	73 % 19.1	11 % 2.9	23 % 6	15 % 3.9
C s.10: Vergi ve diğer katkı payları ile para cezalarının ödenmesini sağlamak için mülkiyet hakkına aşırı müdahale edilmektedir	3 % 3.4	49 % 12.8	22 % 5.8	52 % 13.6	30 % 7.9
C s.12: Devletin vergilendirmede aşırıya kaçıp, mülkiyet hakkının sınırlarını aşmaktadır	7 % 1.8	46 % 12	25 % 6.5	52 % 13.6	36 % 9.4
C s.13: Devlet, vergi koyarken mükellefin mali gücü ile vergi miktarı arasındaki dengeyi sağlamaktadır	41 % 10.7	68 % 17.8	23 % 6	26 % 6.8	8 % 2.1
C s.20: Bireysel başvuru yolunda, adalet ilkesi gereği mükellefin ekonomik ve kişisel durumları dikkate alınmaktadır	20 % 5.2	43 % 11.3	40 % 10.5	44 % 11.5	18 % 4.7

* (1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

Verilere göre katılımcıların %65.5'i bireysel başvuru uygulamasından haberdar olduklarını belirtmişken, %24.1'inde uygulamadan haberdar olmadıklarını ifade etmiştir. Öte yandan bireysel başvuru yolunun kişilere etkin koruma sağlamadığını düşünenlerin yüzdesi oldukça az olmakla beraber bu oran %41.6 olarak tespit edilmiştir. Bununla beraber bireysel başvuru yolunun, kamu gücünün yetkisini kısıtladığını görüşünün yanlış olduğunu düşünenlerin yüzdesi ise yüksektir ve bu oran %46.5'dir. Bireysel başvuru yolunun temel hak ve özgürlükleri etkin şekilde güvence altına aldığını düşünenlerin oranı ise %44.2 olarak tespit edilmiştir. Öte yandan bireysel başvuru yolunun uygulamaya girmesi ile temel hak ve özgürlük ihlallerinde azalma olduğunu düşünenlerin oranı %29.0 iken, aksi görüşte olanların oranı ise %20.5'dir. Kararsız olduğunu belirtenlerin oranı ise %19.4'tür. Bu oranlar, uygulama sonuçları konusunda bireylerde daha kesin bir kanaat oluşmadığını göstermektedir.

Bireysel başvuru yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davaları azaltacağı görüşüne katılanların oranı yarıdan fazladır. Bu oran %54.5 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca bireysel başvuru yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları azaltacağı görüşüne katılanların oranı da oldukça yüksektir. Bu oran ise, %54.4'tür. Bireysel başvuru yolu sonucunda alınan kararlar hak ihlallerini doğru bir şekilde tespit edecektir şeklinde düşünenlerin oranı toplam %41.9 iken, bu görüşe katılmayanların oranı %10.2 olarak tespit edilmiştir.

Ankete katılanlar içerisinde mükellef haklarının ihlal edilmesi durumunda vergi mükelleflerinin bireysel başvuru yoluna gidebilme imkânından haberdar olmayanların oranı %65.2'lik büyük bir kısmı oluşturmaktadır. Katılımcıların %29.8'i ise bu durumdan haberdar olduğunu ifade etmişlerdir.

Bireysel başvuru yolunun varlığının devletin vergilendirme yetkisini kısıtlamadığını düşünenlerin oranı %33.0 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, vergilendirmenin kişilerin mülkiyet hakkına doğrudan bir müdahale olmadığını düşünenlerin oranı %30.6 iken, katılanların oranı ise sadece %9.9'dur. Devletin, vergilendirme faaliyetinin mülkiyet hakkının bir istisnası olduğunu düşünenlerin oranı ise %28.6 olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte vergi ve diğer katkı payları ile para cezalarının ödenmesini sağlamak için mülkiyet hakkına aşırı müdahale edildiğini düşünenlerin oranı %21.5'lik kısmı oluşturmuştur. Öte yandan, bireysel başvuru yolunun mükellefleri devletin mülkiyet haklarına aşırı müdahalesinden koruduğunu düşünenlerin oranı %18.4'dür.

Katılımcıların %23'ü devletin vergilendirmede aşırıya kaçıp, mülkiyet hakkının sınırlarını aştığını düşünmektedir. Öte yandan, devletin vergi koyarken mükellefin mali gücü ile vergi miktarı arasındaki dengeyi sağlamadığını düşünenlerin oranı ise %28.5 olarak hesaplanmıştır.

3.3. Ki-Kare ve Korelasyon Analizi ve Bulgular

Ki-kare bağımsızlık testine göre anlamlı bulunan ve korelasyon testinde ilişkinin yönü tespit edilen yargıların çapraz tablo analizi ile incelenmiş hali aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 3. Mesleklere Göre Bireysel Başvuru Yolundan Haberdar Olunma Durumu (A s.4 *B s.1)

$\chi^2 = 92,937$ $p = 0,000$ $r = 0,478$ $sd = 8$							
A s.4: Meslek		B s.1: Bireysel Başvuru Uygulamasından Haberdarım					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
SMMM	Sayı	115	8	2	48	66	209
	%	% 48.1	% 3.3	% 0.8	% 20.1	% 27.6	% 100
YMM	Sayı	0	0	0	2	6	8
	%	% 0	% 0	% 0	% 25.0	% 75.0	% 100
Avukat	Sayı	7	0	0	40	88	135
	%	% 5.2	% 0	% 0	% 29.6	% 65.2	% 100
Toplam	Sayı	122	8	2	90	160	382
	%	% 31.9	% 2.1	% 0.5	% 23.6	% 41.9	% 100

*(1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

Ankete katılan 382 kişinin 239 adedini serbest muhasebeci mali müşavirler, 8 adedini yeminli mali müşavirler, 135 adedini de avukatlar oluşturmaktadır. Serbest muhasebeci mali müşavirlerin % 51.4'ü bu uygulamadan haberdar olmadığını, % 47.7'si de haberdar olduğunu belirtmiştir. Yeminli mali müşavirlerin tamamı bireysel başvuru yolu uygulamasından haberdar olduğunu söylemiştir. Avukatların ise % 94.8'lik kısmı uygulamadan haberdar olduğunu ifade etmiştir. Bireysel başvuru yolu uygulamasından Anayasa Mahkemesi aracılığıyla bir kanun yolu olduğu ve avukatların da bireylerin dava vekili oldukları düşünüldüğünde uygulamadan tamamına yakınının bilgi sahibi olması doğaldır.

Tablo 4. Bireysel Başvuru Yolunun Kişilere Etkin Koruma Sağlaması ile Bireysel Başvuru Yolunun Kamu Gücünün Yetkilerini Kısıtlaması Arasındaki İlişki (B s.2 * B s.3)

$\chi^2 = 103,428$ $p = 0,000$ $r = 0,257$ $sd = 16$							
B s.2: Bireysel başvuru yolu kişilere etkin koruma sağlamaktadır		B s.3: Bireysel başvuru yolu kamu gücünün yetkilerini kısıtlamaktadır					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
(1)*	Sayı	19	4	1	1	1	26
	%	% 73.1	% 15.4	% 3.8	% 3.8	% 3.8	% 100
(2)*	Sayı	1	25	4	3	0	33

	%	% 3	% 75.8	% 12.1	% 9.1	% 0	% 100
(3)*	Sayı	3	24	14	4	1	46
	%	% 6.5	% 52.2	% 30.4	% 8.7	% 2.2	% 100
(4)*	Sayı	18	64	12	33	2	129
	%	% 14	% 49.6	% 9.3	% 25.6	% 1.6	% 100
(5)*	Sayı	8	8	1	9	3	29
	%	% 27.6	% 27.6	% 3.4	% 31.0	% 10.3	% 100
Toplam	Sayı	49	125	32	50	7	263
	%	% 18.6	% 47.5	% 12.2	% 19	% 2.7	% 100

*(1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

"Bireysel başvuru yolu kişilere etkin koruma sağlamaktadır" diyenler ile "Bireysel başvuru yolu, kamu gücünün yetkilerini kısıtlamaktadır" diyenler arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu iki yargı arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bireysel başvuru yolunun kişilere etkin koruma sağladığı görüşüne katılmayanların% 73.1'i bireysel başvuru yolunun kamu gücünün yetkilerini kısıtladığı yargısına katılmamaktadır. Yani bireysel başvuru yolunun bir yandan kişilere etkin koruma sağladığı düşünülmeyle birlikte kamu gücünün yetkilerinde de herhangi bir kısıtlamaya gidilmediği düşünülmektedir.

Tablo 5. Bireysel Başvuru Yolunun Kişilere Etkin Koruma Sağlaması ile Bireysel Başvuru Yolunun Temel Hak ve Özgürlükleri Güvence Altına Alması Arasındaki İlişki (B s.2 * B. s.7)

$\chi^2 = 187,776$ $p = 0,000$ $r = 0,533$ $sd = 16$							
B s.2: Bireysel Başvuru Yolu Kişilere Etkin Koruma Sağlamaktadır		B s.7: Bireysel Başvuru Yolu, Temel Hak ve Özgürlükleri Etkin Şekilde Güvence Altına Almaktadır					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
(1)*	Sayı	10	6	3	3	4	26
	%	% 38.5	% 23.1	% 11.5	% 11.5	% 15.4	% 100
(2)*	Sayı	1	12	9	9	2	33
	%	% 3	% 36.4	% 27.3	% 27.3	% 6.1	% 100
(3)*	Sayı	0	6	20	17	2	45
	%	% 0	% 13.3	% 44.4	% 37.8	% 4.4	% 100
(4)*	Sayı	2	7	14	93	14	130
	%	% 1.5	% 5.4	% 10.8	% 71.5	% 10.8	% 100
(5)*	Sayı	0	0	4	8	17	29
	%	% 0	% 0	% 13.8	% 27.6	% 58.6	% 100
Toplam	Sayı	13	31	50	130	39	263
	%	% 4.9	% 11.8	% 19	% 49.4	% 14.8	% 100

*(1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

"Bireysel başvuru yolu kişilere etkin koruma sağlamaktadır" diyenler ile "Bireysel başvuru yolu temel hak ve özgürlükleri etkin şekilde güvence altına almaktadır" diyenler arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Bu iki yargı arasında pozitif doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bireysel başvuru yolunun kişilere etkin koruma sağladığı görüşüne katılanların %71.5'i bireysel başvuru yolunun temel hak ve özgürlükleri etkin şekilde güvence altına aldığını düşünmektedir. Buna rağmen bireysel başvuru yolunun kişilere etkin koruma sağladığı görüşüne katılmadığını belirtenlerin % 38.5'i bireysel başvuru yolunun temel hak ve özgürlükleri etkin şekilde güvence altına almadığını düşündüğünü belirtmiştir.

Tablo 6. Bireysel Başvuru Yolunun Uygulamaya Girmesiyle Temel Hak ve Özgürlük İhlallerinde Azalma Olup Olmaması Durumu ile Bireysel Başvuru Yolu Sonucunda Alınan Kararların Hak İhlallerini Doğru Tespit Etmesi Arasındaki İlişki Durumu (B s.8 * B s.13)

$\chi^2 = 113,235$ $p = 0,000$ $r = 0,417$ $sd = 16$							
B s.8: Bireysel Başvuru Yolunun Uygulamaya Girmesi İle Temel Hak ve Özgürlük İhlallerinde Azalma Olmuştur	B s.13: Bireysel Başvuru Yolu Sonucunda Alınan Kararlar, Hak İhlallerini Doğru Bir Şekilde Tespit Edecektir					Toplam	
	(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*		
(1)*	Sayı	6	1	4	5	1	17
	%	% 35.3	% 5.9	% 23.5	% 29.4	% 5.9	% 100
(2)*	Sayı	5	16	11	24	5	61
	%	% 8.2	% 26.2	% 18	% 39.3	% 8.2	% 100
(3)*	Sayı	1	5	35	30	3	74
	%	% 1.4	% 6.8	% 47.3	% 40.5	% 4.1	% 100
(4)*	Sayı	0	4	7	50	6	67
	%	% 0	% 6.0	% 10.4	% 74.6	% 9	% 100
(5)*	Sayı	0	1	7	25	11	44
	%	% 0	% 2.3	% 15.9	% 56.8	% 25	% 100
Toplam	Sayı	12	27	64	134	26	263
	%	% 4.6	% 10.3	% 24.3	% 51	% 9.9	% 100

* (1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

"Bireysel başvuru yolunun uygulamaya girmesi ile temel hak ve özgürlük ihlallerinde azalma olmuştur" görüşüne katılanlar ile "Bireysel başvuru yolu sonucunda alınan kararlar, hak ihlallerini doğru bir şekilde tespit edecektir" diyenler arasında farklılık anlamlı bulunmuştur. Bireysel başvuru yolunun uygulamaya girmesi ile temel hak ve özgürlük ihlallerinde azalma olduğu görüşüne katılanların % 74.6'sı bireysel başvuru yolu sonucunda alınan kararlar, hak ihlallerini doğru bir şekilde tespit edeceği görüşüne de katılmaktadırlar. Bu yönde, ankete katılanların temel hak ve özgürlük ihlallerinde azalma olmasını, bireysel başvuru sonucunda alınan kararların hak ihlallerini doğru tespit etmesi ile ilgili olduğu düşünülebilir.

Tablo 7. Bireysel Başvuru Yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Giden Davaları Azaltması ile Bireysel Başvuru Yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tarafından Türkiye Aleyhine Verilen Kararları Azaltması Arasındaki İlişki (B s.10 * B s.11)

$\chi^2 = 429,888$ $p = 0,000$ $r = 0,763$ $sd = 16$							
B s.10: Bireysel Başvuru Yolu, İHAM' a Giden Davaları Azaltmaktadır		B s.11: Bireysel Başvuru Yolu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tarafından Türkiye Aleyhine Verilen Kararları Azaltacaktır					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
(1)*	Sayı	2	0	3	0	0	5
	%	% 40	% 0	% 60	% 0	% 0	% 100
(2)*	Sayı	0	14	4	1	0	19
	%	% 0	% 73.7	% 21.1	% 5.3	% 0	% 100
(3)*	Sayı	0	3	16	9	3	31
	%	% 0	% 9.7	% 51.6	% 29	% 9.7	% 100
(4)*	Sayı	1	3	3	74	3	84
	%	% 1.2	% 3.6	% 3.6	% 88.1	% 3.6	% 100
(5)*	Sayı	1	2	3	10	108	124
	%	% 0.8	% 1.6	% 2.4	% 8.1	% 87.1	% 100
Toplam	Sayı	4	22	29	94	114	263
	%	% 1.5	% 8.4	% 11	% 35.7	% 43.3	% 100

*(1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

"Bireysel başvuru yolu İHAM'a giden davaları azaltmaktadır" görüşüne katılanlar ile "Bireysel başvuru yolu İHAM tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları azaltacaktır" görüşüne katılanlar arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ve pozitif doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. Bireysel başvuru yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davaları azaltacağını düşünenlerin % 87.1'i bireysel başvuru yolu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları azaltacağını düşünmektedir. Buna göre bireysel başvuru yolu ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davalarda azalma olması sonucunda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararlarda azalma olması da doğal karşılanmalıdır. Ayrıca bireysel başvuru yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davaları azaltacağı görüşüne katılmayanların % 73.7'si bireysel başvuru yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları azaltmayacağı görüşünde olduğunu belirtmiştir.

Tablo 8. Bireysel Başvuru Yolu Uygulamasından Haberdar Olma Durumu ile Mükellef Haklarının İhlal Edilmesi Durumunda Vergi Mükelleflerinin Bireysel Başvuru Yoluna Gidebilme İmkânından Haberdar Olma Durumu Arasındaki İlişki (B s.1 * C s.1)

$\chi^2= 174,253$ $p= 0,000$ $r = 0,472$ $sd= 16$							
B s.1: Bireysel Başvuru Yolu Uygulamasından Haberdarım		C s.1: Mükellef Haklarının İhlal Edilmesi Durumunda Vergi Mükelleflerinin, Bireysel Başvuru Yoluna Gidebilme İmkânından Haberdarım					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
(1)*	Sayı	119	0	3	0	0	122
	%	% 97.5	% 0	% 2.5	% 0	% 0	% 100
(2)*	Sayı	3	3	1	1	0	8
	%	% 37.5	% 37.5	% 12.5	% 12.5	% 0	% 100
(3)*	Sayı	0	1	1	0	0	2
	%	% 0	% 50	% 50	% 0	% 0	% 100
(4)*	Sayı	26	13	4	35	12	90
	%	% 28.9	% 14.4	% 4.4	% 38.9	% 13.3	% 100
(5)*	Sayı	77	7	10	29	37	160
	%	% 48.1	% 4.4	% 6.3	% 18.1	% 23.1	% 100
Toplam	Sayı	225	24	19	65	49	382
	%	% 58.9	% 6.3	% 5	% 17	% 12.8	% 100

*(1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

“Bireysel başvuru uygulamasından haberdarım” diyenler ile “Mükellef haklarının ihlal edilmesi durumunda vergi mükelleflerinin, bireysel başvuru yoluna gidebilme imkânından haberdarım” diyenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ve bu iki önerme arasında pozitif doğrusal bir ilişki söz konusudur. Bireysel başvuru uygulamasından haberdar olmayanların % 97.5'i, mükellef haklarının ihlal edilmesi durumunda vergi mükelleflerinin bireysel başvuru uygulamasına gidebilme imkanından haberdar olmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9. Bireysel Başvuru Yolunun Kişilere Etkin Koruma Sağlaması İle Devletin Vergilendirmede Aşırıya Kaçıp Mülkiyet Hakkının Sınırlarını Aşır Aşmaması Arasındaki İlişki (B s.2 * C s.12)

$\chi^2= 34,558$ $p = 0,005$ $r = 0,032$	
--	--

sd= 16							
B s.2: Bireysel Başvuru Yolu Kişilere Etkin Koruma Sağlamaktadır		C s.12: Devlet, Vergilendirmede Aşırıya Kaçıp Mülkiyet Hakkının Sınırlarını Aşmaktadır					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
(1)*	Sayı	3	2	2	1	6	14
	%	% 21.4	% 14.3	% 14.3	% 7.1	% 42.9	% 100
(2)*	Sayı	1	6	3	10	3	23
	%	% 4.3	% 26.1	% 13	% 43.5	% 13	% 100
(3)*	Sayı	0	9	10	9	10	38
	%	% 0	% 23.7	% 26.3	% 23.7	% 26.3	% 100
(4)*	Sayı	2	27	9	23	11	72
	%	% 2.8	% 37.5	% 12.5	% 31.9	% 15.3	% 100
(5)*	Sayı	1	2	1	9	6	19
	%	% 5.3	% 10.5	% 5.3	% 47.4	% 31.6	% 100
Toplam	Sayı	7	46	25	52	36	166
	%	% 4.2	% 27.7	% 15.1	% 31.3	% 21.7	% 100

*(1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

“Bireysel başvuru yolu kişilere etkin koruma sağlamaktadır” diyenler ile “Devlet vergilendirmede aşırıya kaçıp, mülkiyet hakkının sınırlarını aşmaktadır” diyenler arasında farklılık anlamlı bulunmuştur ve bu iki cümle arasında pozitif doğrusal ilişki vardır. Bireysel başvuru yolunun kişilere etkin koruma sağladığını düşünenlerin % 31.6’sı devletin vergilendirmede aşırıya kaçıp, mülkiyet hakkının sınırlarını aştığını da düşünmektedir. Öte yandan bireysel başvuru yolunun kişilere etkin koruma sağladığını düşünenlerin % 37.5’i, devletin vergilendirmede aşırıya kaçıp, mülkiyet hakkının sınırlarını aştığı görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 10. Devletin Vergi Koyarken Mükellefin Mali Gücü İle Vergi Miktarı Arasındaki Dengeyi Sağlaması ile Bireysel Başvuru Yolunda Adalet İlkesi Gereği Mükellefin Ekonomik ve Kişisel Durumlarının Dikkate Alınması Arasındaki İlişki (C s.13 * C s.20)

$\chi^2 = 48,111$							
$p = 0,000$							
$r = 0,201$							
$sd = 16$							
C s.13: Devlet, vergi koyarken mükellefin mali gücü ile vergi miktarı arasındaki dengeyi sağlamaktadır		C s.20: Bireysel Başvuru Yolunda, Adalet İlkesi Gereği Mükellefin Ekonomik ve Kişisel Durumları Dikkate Alınmaktadır					Toplam
		(1)*	(2)*	(3)*	(4)*	(5)*	
(1)*	Sayı	13	8	9	4	7	41
	%	% 31.7	% 19.5	% 22	% 9.8	% 17.1	% 100
(2)*	Sayı	3	22	18	20	4	67
	%	% 4.5	% 32.8	% 26.9	% 29.9	% 6	% 100
(3)*	Sayı	1	4	9	8	1	23
	%	% 2	% 8	% 4	% 10	% 4.3	% 100

(4)*	Sayı	2	8	4	10	2	26
	%	% 7.7	% 30.8	% 15.4	% 38.5	% 7.7	% 100
(5)*	Sayı	1	1	0	2	4	8
	%	% 12.5	% 12.5	% 0	% 25	% 50	% 100
Toplam	Sayı	20	43	40	44	18	165
	%	% 12.1	% 26.1	% 24.2	% 26.7	% 10.9	% 100

* (1)-Kesinlikle Katılmıyorum; (2)-Katılmıyorum; (3)-Kararsızım; (4)-Katılıyorum; (5)-Tamamen Katılıyorum

“Devlet, vergi koyarken mükellefin mali gücü ile vergi miktarı arasındaki dengeyi sağlamaktadır” diyenler ile “Bireysel başvuru yolunda, adalet ilkesi gereği mükellefin ekonomik ve kişisel durumları dikkate alınmaktadır” diyenler arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ve pozitif doğrusal ilişki söz konusudur. Devletin, vergi koyarken mükellefin mali gücü ile vergi miktarı arasındaki dengeyi sağladığı görüşüne katılanların % 50’si bireysel başvuru yolunda, adalet ilkesi gereği mükellefin ekonomik ve kişisel durumlarını dikkate aldığı görüşüne de katılmaktadır.

5. Sonuç

Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuru yolu, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nda ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin ortak koruma alanında yer alan temel hak ve özgürlükleri kamu gücü tarafından ihlal edilen bireylerin başvurabileceği ikincil nitelikte ve olağanüstü bir hak arama yoludur. Nitekim bireylerin bir hak ihlaline maruz kalmaları durumunda sahip olduğu bu hakları arama yoluna gidebilmesi için uygulama ile ilgili bilgi sahibi olmaları gerekir. Bu çalışmada, bireylerin “Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru Yolu Uygulaması” ile ilgili bilgi düzeylerini, fikir ve düşüncelerini ölçmek amacıyla bir anket çalışması hazırlanmış ve bu anket 382 kişi üzerinde uygulanmıştır (anket formu ekte yer almaktadır).

Bursa ilinde faaliyet gösteren serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavir ve avukatlar üzerinde 3 Temmuz 2015 - 3 Ağustos 2015 tarihleri arasında yüz yüze yapılan anket çalışması göstermektedir ki kişilerin büyük bir kısmı Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuru yolu uygulamasından haberdar değildirler. Bu durum uygulama ile ilgili yeterli bilgilendirme yapılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla bireylerin bireysel başvuru yolu uygulamasından haberdar edilmelerine yönelik ciddi tanıtım ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde yarar vardır.

Bireysel başvuru yolu ile bireylere, yani temel hakların taşıyıcılarına, Anayasaya aykırı temel hak ihlallerini bizzat engelleme hakkı tanınmıştır. Bu uygulama, Anayasa ile güvence altına alınan temel hakları etkili hale getirdiği, bunları uygulamaya geçirdiği için son derece önemlidir. Ancak bireysel başvuru yolu uygulamasında anayasal hakların tümü değil de, sadece Anayasa ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve ek protokollerde yer alan haklardan ortak koruma alanında bulunanları kapsamaması ciddi bir eleştiridir. Bu nedenle insan hakları ve mükellef haklarının etkin bir şekilde korunabilmesi için Anayasa veya Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde koruma altına alınan tüm hakların bireysel başvuru yoluyla korunmasına yönelik düzenleme yapılmalıdır.

Ayrıca kişiler, Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolunun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davaları büyük ölçüde azaltacağı görüşünde olmakla birlikte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları da azaltacağı düşünülmektedir. Bu durum bireylerin, söz konusu hak ihlallerinin ülke içinde çözümleneceğine inandıklarını göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Acu, M. (2014). Bireysel Başvuruya Konu Edilebilecek Haklar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 110.
- Aydın, Ö.D. (2011). Türk Anayasa Yargısında Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XV, 4.
- Eymen, E. SPSS 15.0 Veri Analiz Yöntemleri, ss. 100-101, http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/spring2009/bby606/SPSS_15.0_ile_Veri_Analizi.pdf. (17.08.2015).
- Göztepe, E. (1998). Anayasa Şikayeti. Ankara: AÜHF Yayınları No:530, *AÜHF Döner Sermaye Yayınları No:45*.
- Kılınç, B. (2008). Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında Bireysel Başvuru (Anayasa Şikayeti) Kurumu ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği. *Anayasa Yargısı*,25.
- Sabuncu M.Y ve Esen, S. (2004). Türkiye İçin Anayasa Şikayeti Modeli Türkiye'de Bireysel Başvuru Yolu. Anayasa Mahkemesi'nin 42. Kuruluş Yıldönümü Sempozyumu, *Anayasa Yargısı*, Anayasa Mahkemesi Yayınları, 5.
- Şehirli, K. "Korelasyon ve Regrasyon", http://kisi.deu.edu.tr/kemal,sehirli/korelasyon_regresyon.pdf. (17.08.2015).
- Uzun, C.D. (2012).Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Yolu (Anayasa Şikayeti), *Seta Analiz*, SETA-Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı

Ek. Vergilendirme Alanında Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolu Uygulaması Anketi

Sayın Katılımcı, Bu anket, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak " Vergilendirme Alanında Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru Yolu Uygulaması: Bursa Örneği " ni ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Anketin tamamı yaklaşık 15 dakika sürmektedir. Anket sonuçları tamamen bilimsel amaçla kullanılacak olup, ankete katılanların kimlik bilgileri ile ilgili sorulara yer verilmemiştir. Lütfen soruları kendi bilgi ve düşüncelerinize göre cevaplayınız. Çok değerli katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.					
A) Bu bölümü kişisel bilgilerinize göre doldurunuz.					
Cinsiyetiniz	Kadın ()	Erkek ()			
Yaş Aralığınız	18-24 ()	25-34 ()	35-44 ()	45-54 ()	55+ ()
Eğitim Durumunuz	Lise ()	Ön lisans ()	Lisans ()	Lisansüstü ()	

Mesleğiniz	SMMM ()	YMM ()	Avukat ()		
Yıllık Gelir Düzeyiniz	12.000 TL ye kadar ()	12.000-29.000 TL ()	29.001.-66.000 TL ()	66.001-106.000 TL ()	106.001 ve üzeri ()

B) Bu bölümde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yolu ile ilgili genel sorular bulunmaktadır.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1)	Bireysel başvuru yolu uygulamasından haberdarım.					
2)	Bireysel başvuru yolu kişilere etkin koruma sağlamaktadır.					
3)	Bireysel başvuru yolu, kamu gücünün yetkilerini kısıtlamaktır.					
4)	Bireysel başvuru yolu ile ilgili yeterli bilgilendirme yapılmaktadır.					
5)	Kişiler bireysel başvuru yolu konusunda yeterli bilgiye sahip değildir.					
6)	Bireysel başvuru yolu ile ilgili bilgilendirme yapılması, kişileri sahip olduğu haklar konusunda bilinçlendirmektir.					
7)	Bireysel başvuru yolu, temel hak ve özgürlükleri etkin şekilde güvence altına almaktadır.					
8)	Bireysel başvuru yolunun uygulamaya girmesi ile temel hak ve özgürlük ihlallerinde azalma olmuştur.					
9)	Bireysel başvuru yolunun kapsamı dardır.					
10)	Bireysel başvuru yolu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne giden davaları azaltmaktadır.					
11)	Bireysel başvuru yolu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Türkiye aleyhine verilen kararları azaltacaktır.					
12)	Bireysel başvuru yolunda Anayasa Mahkemesi kararını, İHAS ve İHAM kararlarını esas alarak vermektedir.					
13)	Bireysel başvuru yolu sonucunda alınan kararlar, hak ihlallerini doğru bir şekilde tespit edecektir.					
14)	Bireysel başvuru yolu kamu denetçiliği kurumundan daha etkilidir.					
15)	Bireysel başvuru yolu süresinin 30 gün olması kısa olup, hak ihlallerine yol açabilir.					
16)	Bireysel başvuru yolu formu ve eklerinin hazırlanması detaylıdır (zorlayıcıdır).					

C) Bu bölümde Anayasa Mahkemesi'ne vergileme ile ilgili bireysel başvuru yoluna ilişkin sorular bulunmaktadır.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1)	Mükellef haklarının ihlal edilmesi durumunda vergi mükelleflerinin, bireysel başvuru yoluna gidebilme imkânından haberdarım.					
2)	Bireysel başvuru yolunun varlığı devletin vergilendirme yetkisini kısıtlamaktadır.					
3)	Bireysel başvuru yolunda mükellefler için de adil yargılanma hakkının unsurları dikkate alınmaktadır.					
4)	Bireysel başvuru yolunda mükellefler için de makul sürede yargılanma ilkesi dikkate alınmaktadır.					
5)	Bireysel başvuru yolunda mükellefler için de açık ve aleni yargılanma ilkesi şartlarına uyulmaktadır.					
6)	Bireysel başvuru yolunda silahların eşitliği ilkesi gereği taraflara (mükellef ve vergi dairesi) eşit yargılanma imkânı sağlanmaktadır.					
7)	Bireysel başvuru yolunda susma hakkının gereği olarak mükellefler, aleyhine delil teşkil edecek bilgi ve belgeleri vermemekten dolayı korunmaktadırlar.					
8)	Vergilendirme, kişilerin mülkiyet hakkına doğrudan bir müdahaledir.					
9)	Devletin vergilendirme faaliyeti, mülkiyet hakkının bir istisnasıdır.					
10)	Vergi ve diğer katkı payları ile para cezalarının ödenmesini sağlamak için mülkiyet hakkına aşırı müdahale edilmektedir.					
11)	Bireysel başvuru yolu, mükellefleri devletin mülkiyet haklarına aşırı müdahalesinden korumaktadır.					
12)	Devlet vergilendirmede aşırıya kaçıp, mülkiyet hakkının sınırlarını aşmaktadır.					
13)	Devlet, vergi koyarken mükellefin mali gücü ile vergi miktarı arasındaki dengeyi sağlamaktadır.					
14)	Bireysel başvuru yolu, özel yaşama saygı ilkesi gereği toplanan bilgilere mükellefin daha kolay ulaşmasını sağlamaktadır.					
15)	Bireysel başvuru yolunda vergi mahremiyeti kavramı dikkate alınmaktadır.					
16)	Bireysel başvuru yolu, temel hak ve özgürlükleri ihlal edilen mükelleflerin etkili bir hukuki yola başvurmaları konusunda desteklemektedir.					
17)	Kanun gereği tarh, tebliğ ve tahakkuk edilmiş sayı-					

	lan Emlak Vergisi ile ilgili hangi aşamada ve nasıl itiraz edileceği belli olmadığından bir hak ihlali söz konusudur.					
18)	Kanun gereği tarh, tebliğ ve tahakkuk edilmiş sayılan Motorlu Taşıtlar Vergisi ile ilgili hangi aşamada ve nasıl itiraz edileceği belli olmadığından bir hak ihlali söz konusudur.					
19)	Kanun gereği tarh, tebliğ ve tahakkuk edilmiş sayılan Çevre Temizlik Vergisi ile ilgili hangi aşamada ve nasıl itiraz edileceği belli olmadığından bir hak ihlali söz konusudur.					
20)	Bireysel başvuru yolunda, adalet ilkesi gereği mükellefin ekonomik ve kişisel durumları dikkate alınmaktadır.					
21)	Vergilendirmede ayrımcılığa uğramama ilkesi gereği tüm mükellefler (Türk ve yabancı) bireysel başvuru yolunda korunmaktadır.					
22)	Bireysel başvuru yolunun varlığı vergilendirmede hukuk devleti ve kanunilik ilkelerinin uygulanmasına yardımcı olmaktadır.					
23)	Bireysel başvuru yolunda vergilemede belirlilik ilkesi, mükelleflerin korunması açısından dikkate alınmaktadır.					